

ROZWIĄZANIA ZADAŃ (z komentarzem)

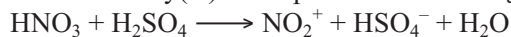
ZADANIE 1.

Odpowiedź A:

Kwasy wg teorii Brönsteda — kation amonowy NH_4^+ i oksoniowy H_3O^+ .

Komentarz:

Kwas azotowy(V) może pełnić również rolę zasady w reakcji z H_2SO_4 , w której tworzy kation nitroniowy NO_2^+ :

Odpowiedź B:

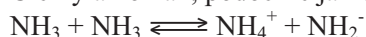
Zasady wg teorii Brönsteda: OH^- , NO_3^- , CO_3^{2-} .

Odpowiedź C:

Substancje amfiprotyczne wg teorii Brönsteda: HNO_3 , HCO_3^- , NH_3 .

Komentarz:

Ciekły amoniak, podobnie jak woda, ulega autodysocjacji:

Odpowiedź D:

Zasady wg teorii Lewisa: OH^- , NH_3 .

ZADANIE 2.

Odpowiedź:

Równanie reakcji	Sprężone pary kwas–zasada
I	HNO_3 i NO_3^- oraz H_2O i H_3O^+
II	H_2O i OH^- oraz NH_3 i NH_4^+
III	H_2O i OH^- oraz SO_3^{2-} i HSO_3^-

ZADANIE 3.

PRZYKŁAD ROZWIĄZANIA:

- Obliczenie stopnia dysocjacji:

$$K = \alpha^2 \cdot c_0 \Rightarrow \alpha = \sqrt{\frac{K}{c_0}} = \sqrt{\frac{1,74 \cdot 10^{-5}}{0,01}} = 0,042$$

- Obliczenie stężenia jonów OH^- :

$$\alpha = \frac{c_{\text{OH}^-}}{c_0} \Rightarrow c_{\text{OH}^-} = \alpha \cdot c_0 = 0,042 \cdot 0,01 \text{ mol/dm}^3 = 4,2 \cdot 10^{-4} \text{ mol/dm}^3$$

- Obliczenie pOH:

$$\text{pOH} = -\log c_{\text{OH}^-} = -\log 4,2 \cdot 10^{-4} = 4 - \log 4,2 = 3,38$$

- Obliczenie pH:

$$\text{pH} = 14 - \text{pOH} = 14 - 3,38 = 10,62$$

Odpowiedź:

Roztwór NH_3 o stężeniu $0,01 \text{ mol/dm}^3$ ma $\text{pH} = 10,62$.

ZADANIE 4.

PRZYKŁAD ROZWIĄZANIA:

- Obliczenie stężenia jonów wodorowych:

$$\text{pH} = 2 \Rightarrow c_{\text{H}^+} = 1 \cdot 10^{-2} \text{ mol/dm}^3$$

- Obliczenie stopnia dysocjacji:

$$\alpha = \frac{c_{\text{H}^+}}{c_0} = \frac{1 \cdot 10^{-2} \text{ mol/dm}^3}{0,1 \text{ mol/dm}^3} = 0,1 = 10 \%$$

Odpowiedź:

Stopień dysocjacji HNO_2 w $0,1$ -molowym roztworze wynosi $\alpha = 10 \%$.

ZADANIE 5.

PRZYKŁAD ROZWIĄZANIA:

- Obliczenie stężenia jonów H^+ w roztworze HNO_3 o $pH = 2$:

$$pH = 2 \Rightarrow c_{H^+} = 1 \cdot 10^{-2} \text{ mol/dm}^3$$

- Obliczenie liczby moli jonów H^+ w 100 cm^3 roztworu HNO_3 :

$$n_{H^+} = c_{H^+} \cdot V = 1 \cdot 10^{-2} \text{ mol/dm}^3 \cdot 0,1 \text{ dm}^3 = 1 \cdot 10^{-3} \text{ mola jonów } H^+$$

- Obliczenie stężenia jonów H^+ w roztworze HNO_3 o $pH = 3$:

$$pH = 3 \Rightarrow c_{H^+} = 1 \cdot 10^{-3} \text{ mol/dm}^3$$

- Obliczenie liczby moli jonów H^+ w 200 cm^3 roztworu HNO_3 :

$$n_{H^+} = c_{H^+} \cdot V = 1 \cdot 10^{-3} \text{ mol/dm}^3 \cdot 0,2 \text{ dm}^3 = 2 \cdot 10^{-4} \text{ mola jonów } H^+$$

- Obliczenie sumarycznej liczby moli jonów H^+ w otrzymanym roztworze:

$$n_{H^+} = 1,2 \cdot 10^{-3} \text{ mola jonów } H^+$$

- Obliczenie końcowej objętości roztworu:

$$V = 0,1 \text{ dm}^3 + 0,2 \text{ dm}^3 = 0,3 \text{ dm}^3$$

- Obliczenie końcowego stężenia jonów H^+ w roztworze:

$$c_{H^+} = \frac{n_{H^+}}{V} = \frac{1,2 \cdot 10^{-3} \text{ mola}}{0,3 \text{ dm}^3} = 4 \cdot 10^{-3} \text{ mol/dm}^3$$

- Obliczenie pH roztworu:

$$pH = -\log 4 \cdot 10^{-3} = 3 - \log 4 = 2,4$$

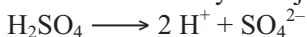
Odpowiedź:

Otrzymany roztwór HNO_3 ma $pH = 2,4$.

ZADANIE 6.

PRZYKŁAD ROZWIĄZANIA:

- Obliczenie liczby moli jonów H^+ w 25 cm^3 0,5-molowego roztworu H_2SO_4 :

$$n_{H^+} = 2 \cdot c_{\text{mol}} \cdot V = 2 \cdot 0,5 \text{ mol/dm}^3 \cdot 0,025 \text{ dm}^3 = 0,025 \text{ mola jonów } H^+$$

- Obliczenie liczby moli jonów OH^- koniecznych do zobojętnienia jonów H^+ :

$$n_{OH^-} = n_{H^+} = 0,025 \text{ mola jonów } OH^-$$

- Obliczenie objętości 0,7-molowego roztworu $NaOH$, w którym znajduje się 0,025 mola jonów OH^- :

$$V = \frac{n_{OH^-}}{c_{\text{mol}}} = \frac{0,025 \text{ mola}}{0,7 \text{ mol/dm}^3} = 0,0357 \text{ dm}^3 = 35,7 \text{ cm}^3$$

Odpowiedź:

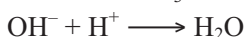
Do całkowitego zobojętnienia roztworu H_2SO_4 należy użyć $35,7 \text{ cm}^3$ 0,7-molowego roztworu $NaOH$.

ZADANIE 7.

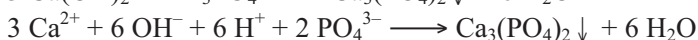
Odpowiedź A:

Równania reakcji:

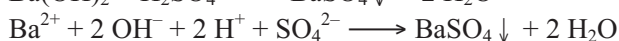
- probówka I:

- probówka II:

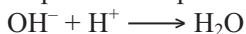

- probówka III:

Odpowiedź B:

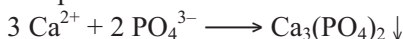
W probówce I przebiega tylko reakcja, którą można zapisać równaniem

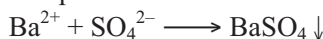
Komentarz:

W probówkach II i III obok reakcji zobojętnienia zachodzą jeszcze reakcje strącaniowe:

- w probówce II

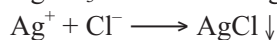
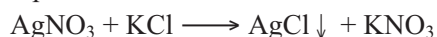
- w probówce III

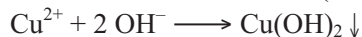
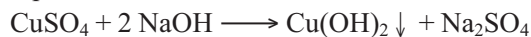
ZADANIE 8.*Odpowiedź A:*

Równania reakcji:

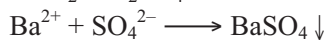
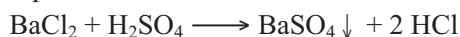
• probówka I:

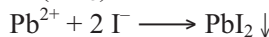
• probówka II:

• probówka III:

• probówka IV:

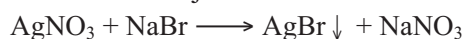
Odpowiedź B:

Wzory i barwy osadów:

Probówka	I	II	III	IV
Wzór	AgCl	Cu(OH) ₂	BaSO ₄	PbI ₂
Barwa osadu	biały	niebieski	biały	żółty

ZADANIE 9.*Odpowiedź A:*

Równanie reakcji:

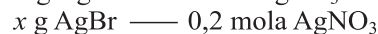
Odpowiedź B:

PRZYKŁAD ROZWIĄZANIA:

• Obliczenie liczby moli AgNO₃ w 250 cm³ 0,8-molowego roztworu tej soli:

$$n_{\text{AgNO}_3} = c_{\text{mol}} \cdot V = 0,8 \text{ mol/dm}^3 \cdot 0,25 \text{ dm}^3 = 0,2 \text{ mola AgNO}_3$$

• Obliczenie masy osadu:

$$x = 37,6 \text{ g AgBr}$$

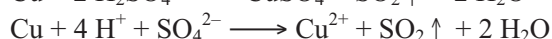
Odpowiedź:

Masa wytrąconego osadu bromku srebra(I) AgBr wynosi 37,6 g.

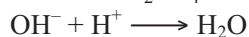
ZADANIE 10.*Odpowiedź A:*

Równania reakcji:

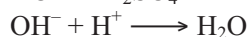
• Probówka I:

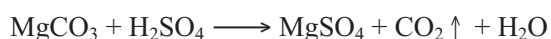
• Probówka II:

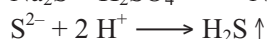
lub

• Probówka III:

• Probówka IV:

Odpowiedź B:

Gaz wydziela się w probówkach: I, III i IV.

Komentarz:

W probówce II zachodzi reakcja zobojętnienia, procesowi temu nie towarzyszy wydzielanie się gazu.

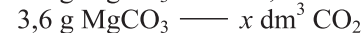
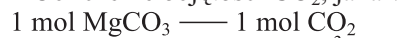
Odpowiedź C:

PRZYKŁAD ROZWIĄZANIA:

- Obliczenie masy czystego MgCO_3 :

$$m_{\text{MgCO}_3} = 4 \text{ g} \cdot 0,9 = 3,6 \text{ g}$$

- Obliczenie objętości CO_2 , jaka wydzieli się z rozkładu 3,6 g MgCO_3

$$x = 0,96 \text{ dm}^3 \text{ CO}_2$$

Odpowiedź:

Wydzielający się CO_2 zajął objętość 0,96 dm^3 .

ZADANIE 11.

Odpowiedź A:

Papierek wskaźnikowy przyjmie czerwoną barwę we wszystkich roztworach.

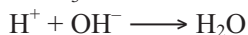
Komentarz:

Odczyn wszystkich roztworów jest kwasowy. Sole znajdujące się w probówkach II i III ulegają w wodzie hydrolizie kationowej z wytworzeniem jonów H^+ .

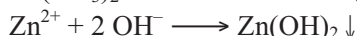
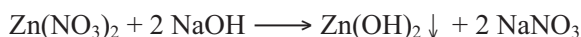
Odpowiedź B:

Równania reakcji:

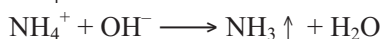
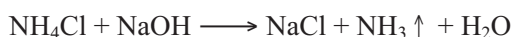
- Probówka I

- Probówka II:

- Probówka III:

Odpowiedź C:

W roztworze w probówce I znajdują się jony: Na^+ i NO_3^- .

W wyniku reakcji zachodzącej w probówce II zostały usunięte jony: Zn^{2+} i OH^- .

W reakcji zachodzącej w probówce III brały udział jony: NH_4^+ i OH^- .

ZADANIE 12.

Odpowiedź A:

Hydrolizie nie ulegają KNO_3 , CaCl_2 .

Komentarz:

Sole pochodzące od mocnych kwasów i mocnych zasad nie ulegają hydrolizie.

Odpowiedź B:

Hydrolizie anionowej ulegają Na_2CO_3 , K_2SO_3 .

Komentarz:

Sole pochodzące od słabych kwasów i mocnych zasad ulegają hydrolizie anionowej.

Odpowiedź C:

Hydrolizie kationowej ulegają $(\text{NH}_4)_2\text{SO}_4$, $\text{Pb}(\text{NO}_3)_2$.

Komentarz:

Sole pochodzące od mocnych kwasów i słabych zasad ulegają hydrolizie kationowej.

ZADANIE 13.

Odpowiedź A:

Odczyn roztworu jest zasadowy.

Komentarz:

Powstająca sól — NaNO_2 — ulega hydrolizie anionowej z wytworzeniem jonów OH^- .

Odpowiedź B:

Odczyn roztworu jest kwasowy.

Komentarz:

Powstająca sól — NH_4NO_3 — ulega hydrolizie kationowej z wytworzeniem jonów H^+ .

Odpowiedź C:

Odczyn roztworu jest kwasowy.

Komentarz:

Powstająca sól — $(\text{NH}_4)_2\text{SO}_4$ — ulega hydrolizie kationowej z wytworzeniem jonów H^+ .

Odpowiedź D:

Odczyn roztworu jest zasadowy.

Komentarz:

Powstająca sól — Na_2SO_3 — ulega hydrolizie anionowej z wytworzeniem jonów OH^- .

Odpowiedź E:

Odczyn roztworu jest zbliżony do obojętnego.

Komentarz:

Powstająca sól — $\text{CH}_3\text{COONH}_4$ — ulega hydrolizie kationowo-anionowej. Produkty hydrolizy: kwas octowy i zasada amonowa mają porównywalną moc ($K_a = 1,75 \cdot 10^{-5}$, $K_b = 1,74 \cdot 10^{-5}$).

Odpowiedź F:

Odczyn roztworu jest kwasowy.

Komentarz:

W wyniku reakcji z roztworu wytrąca się AgCl i powstaje kwas azotowy(V).

Odpowiedź G:

Odczyn roztworu jest obojętny.

Komentarz:

W wyniku reakcji wytrąca się BaSO_4 . Oprócz tego powstaje chlorek potasu KCl i pozostaje nadmiar siarczanu(VI) potasu K_2SO_4 , które nie ulegają hydrolizie.

ZADANIE 14.

Odpowiedź A:

Solą, która uległa hydrolizie, był siarczan(VI) miedzi(II) — CuSO_4 .

Odpowiedź B:

Równania reakcji:

